

Панюк Т. П., старший викладач (Рівненський державний гуманітарний університет)

АНАЛІЗ ВИРОБНИЦТВА МОЛОКА ТА МОЛОЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ В РІВНЕНСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Виробництво молочних продуктів посідає важливе місце в структурі харчової індустрії. Молочна продукція є основним продуктом харчування та супутнім компонентом при виробництві різноманітних товарів харчової промисловості, зокрема, кондитерських виробів, соусів, майнезу тощо. Зі скороченням чисельності поголів'я корів скорочуються і обсяги виробництва деяких молочних продуктів в Рівненській області, що призводить до підвищення собівартості виробництва молочної продукції і до зменшення ефективності діяльності підприємств.

Однією з головних особливостей західного регіону є сприятливі умови для інтенсивного розвитку молочно-м'ясного скотарства. Водночас значно менше зосереджено галузей важкої промисловості. А це зменшує рівень забрудненості навколишнього середовища і є доброю умовою для виробництва екологічно чистого молока, розвитку галузей молочної промисловості, зокрема виробництва молокопродуктів для дитячого, дієтичного харчування та експорту [2, с. 67].

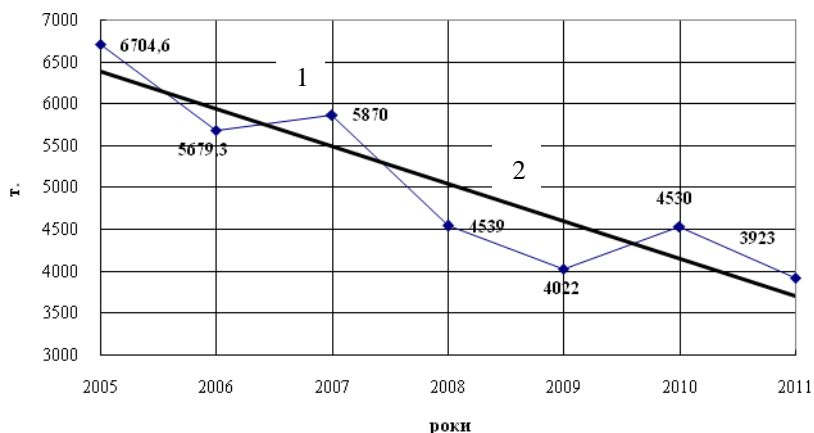
Аналіз тенденції зміни динаміки виробництва основних видів молочної продукції Рівненської області проведений нами за період з 2005 по 2011 роки. Методами регресійного аналізу побудовано лінійну емпіричну залежність молока. Регресійний аналіз є основним статистичним методом побудови математичних моделей об'єктів за експериментальними даними.

Результати аналізу рядів динаміки показали, що Рівненський регіональний ринок виробництва молока та молочних продуктів характеризується зменшенням чисельності корів до 2010 року на 42,8 тис. голів у порівнянні з 2005 роком і спостерігаємо поступове його збільшення на 1 тис. голів у 2011 році порівняно з 2010 роком.

Рівень розвитку молочного скотарства суттєво залежить від стану та економіки кормовиробництва. Посівні площі під кормовими культурами скоротилися за 2005-2010 рр. із 118,5 до 102,8 тис. га. і збільшилися у 2011 році на 0,8 тис. га. А витрати кормів на одну умовну голову великої худоби знизилися за весь період з 29,60 до 24,87 тис. тон. кормових одиниць. Продуктивність худоби господарств всіх категорій є основним результатом раціонального та правильного вигодовування. Аналіз показав зменшення цього показника у 2011 році на 160,7926 кг. у порівнянні з 2005 роком, що ускладнює стан діяльності підприємств молочної галузі.

Від кількості поголів'я корів та якості вигодовування залежить стан діяльності обсягу виробленої продукції молочними підприємствами

Рівненської області. Зі скороченням чисельності корів скорочуються і обсяги виробництва деяких молочних продуктів в області, основним з яких є молоко [1, с. 48]. Динаміка виробництва молока обробленого зображена на рис. 1.

1 – фактичні дані; 2 – емпірична крива

Рис. 1. Динаміка виробництва молока обробленого підприємствами молочної галузі Рівненської області, т

Впродовж п'яти останніх років виробництво молока обробленого скоротилось на 2781,6 т. Проте не все вироблене молоко надходить на переробні підприємства. Близько половини обсягів виробництва молока залишається у виробників і використовується для власного споживання, реалізується на споживчому ринку, згодовується тваринам, частина втрачається [4, с. 64].

Основні обсяги виробництва молока та його заготівлі зосереджені в особистих господарствах населення, майже 90 % яких утримують по 1-2 корови, що перешкоджає впровадженню новітніх технологій утримання й годівлі тварин, а також їх належному ветеринарному обслуговуванню, а отже, у підсумку технологічно не дозволяє забезпечити отримання високоякісної молочної продукції. Так, молоко, вироблене у господарствах населення, відповідає вимогам лише другого гатунку, тоді як вироблене у великих сільськогосподарських підприємствах – у переважній більшості реалізується вищим і першим гатунком [5, с. 82].

Окрім молока, скорочується виробництво масла вершкового у 2011 році на 2168 т. у порівнянні з 2005 роком. Динаміка виробництва спредів та сумішей жирових підприємствами молочної галузі також суттєво зменшується з 2005 року – 4772 т до 2011 року – 780 т. Спостерігаємо динаміку до збільшення виробництва сиру свіжого неферментованого та сиру кисломолочного на 217,9 т. в 2011 у порівнянні з 2005 роком та виробництва сиру жирного до 16631 т. у 2011 році порівняно з 2005 роком на 5379,6 т. Аналіз вироблених продуктів кисломолочних, показав зменшення показника у 2011 році на 2926,5 т. у порівнянні з 2005 роком.

Для стабілізації галузі необхідно призупинити скорочення поголів'я корів, відновити якісні показники їхньої продуктивності, оскільки саме від цього залежить стан діяльності молочних підприємств. Необхідно суттєво прискорити розвиток молочногоскотарства та забезпечити його якісним вигодовуванням, поліпшити розвиток польового кормовиробництва, лукопасовищного господарства і промислового виробництва кормів [3, с. 219], що покращить стан сировинної бази. Це дозволить підприємствам Рівненської області виробляти молочну продукцію вищої якості та у більших об'ємах.

Аналіз сучасного стану та перспектив розвитку молочної галузі Рівненської області дозволяє зробити висновок, що ця ринкова ніша одна з найбільш динамічних та рентабельних, а, отже, і найбільш перспективних. Отже, для розвитку підприємств молочної галузі, необхідно суттєво прискорити розвиток молочногоскотарства та забезпечити його якісним вигодовуванням, оскільки від цього залежить стан сировинної бази. Це дозволить підприємствам Рівненської області виробляти молочну продукцію кращої якості та у більших об'ємах.

1. Мостенська Т. Л. Стан і проблеми розвитку ринку молочних продуктів в Україні / Т. Л. Мостенська // Економіка АПК, 2004. т.№ 3. — С.46 — 50.
2. Пархомець М. К. Організаційно-економічні основи розвитку молокопродуктового підкомплексу в ринкових умовах: моногр. / М. К. Пархомець – Тернопіль: Економічна думка, 2005. – 346 с.
3. Романів О. Я. Формування регіонального ринку молока та молочної продукції Рівненської області / О. Я. Романів, Н. В. Ляльчук : зб. наук. пр. „Вісник Національного університету водного господарства та природокористування”. — Вип. 2 (50). — Рівне : НУВГП, 2010. — С. 217—222.
4. Ринок молока та молокопродуктів в Україні / В. І. Топіка // Вісник аграрної науки. – 2005. – №8. – С. 64.
5. Розвиток ринку молока і молочної продукції: світові тенденції і вітчизняні перспективи / О. В. Шубравська // Економіка і прогнозування. – 2008. – №2. – С. 81-88.